

Asia: VN/18993/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi rakennusten energiatehokkuudesta

Laki rakennusten energiatehokkuudesta

Kommenttinne 1 §:ään – *Lain soveltamisala*

-

Kommenttinne 2 §:ään – *Määritelmät*

-

Kommenttinne 3 §:ään – *Energiatehokkuuden vähimmäisvaatimukset muissa kuin asuinrakennuksissa*

-

Kommenttinne 4 §:ään – *Aurinkoenergia rakennuksissa*

-

Kommenttinne 5 §:ään – *Pakkokeinot ja seuraamukset*

-

Kommenttinne 6 ja 7 §:ään – *Voimaantulo ja siirtymäsäännökset*

-

Kommenttinne vaikutusarvioinnista. Millaisia vaikutuksia, joita esitysluonnoksessa ei ole mainittu, tunnistatte liittyvän esitykseen?

-

Muut kommentit

Muut kommentit

-

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Paikallisvoima ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnokseen hallituksen esityksestä rakennusten energiatehokkuudesta.

Paikallisvoima ry pitää rakennuskannan energiatehokkuuden parantamista ja uusiutuvan energian käytön lisäämistä lähtökohtaisesti kannatettavana. On kuitenkin välttämätöntä, että sääntely perustuu ajantasaiseen, teknologianeutraaliin ja Suomen energiajärjestelmän todellista kehitystä kuvaavaan tietopohjaan, jotta ohjaus kohdistuu oikein ja tukee aidosti päästövähennystavoitteiden saavuttamista kustannustehokkaasti.

Huomiot esityksen tietopohjasta ja viittauksista pitkän aikavälin korjausrakentamisen strategiaan:

Hallituksen esityksessä viitataan ”Pitkän aikavälin korjausrakentamisen strategiaan 2020–2050”, ja sen yhteydessä esitetään arvioita muiden kuin asuinrakennusten lämmityksestä ja siihen liittyvistä päästöistä. Kyseinen strategia on laadittu vuonna 2020, ja esityksessä käytetyt luvut perustuvat tietyiltä osin yli kuuden vuoden takaiseen tietoon.

Paikallisvoima ry pitää ensiarvoisen tärkeänä, että valmistelussa hyödynnettäisiin tilastojen tuoreimpia tietoja. Energiateollisuuden vuoden 2026 alussa julkaistujen kaukolämpötilastojen mukaan kaukolämpöä hyödyntävistä kunnista 85% tuottaa lämmön pääasiassa uusiutuvilla polttoaineilla tai ympäristö- tai hukkalämmöillä:

https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fenergia.fi%2Fwp-content%2Fuploads%2F2026%2F02%2FKaukolampovuosi-2025_ennakkograafit_v1.pptx&wdOrigin=BROWSELINK

Paikallisvoima ry haluaa korostaa, että valmistelussa huomioidaan todenmukainen lämmityssektorin erittäin nopea puhdistuminen. Kuluneen vuoden aikana pelkästään kaukolämmön kokonaispäästöt laskivat 38%. Vuonna 2025 kaukolämmön tuotannon CO₂-päästöt olivat 1,6 miljoonaa tonnia. Näin ollen hallituksen nykytilan arvioinnissa esitetään vanhentunutta, joiltain osin jopa kuuden vuoden takaisia tietoja. Näin ollen väite ”Muiden kuin asuinrakennusten lämmitykseen liittyvät hiilidioksidipäästöt ovat yhteensä 2,9 miljoonaa tonnia, josta kaukolämpö muodostaa suurimman osan”, on vanhentunutta tietoa ja se tulee korjata.

Paikallisvoima ry katsoo, että nämä arviot eivät enää vastaa nykytilannetta, erityisesti kaukolämmön osalta. Kaukolämmön tuotantorakenne on muuttunut Suomessa merkittävästi viime vuosien aikana: fossiilisia polttoaineita on korvattu nopeasti uusiutuvilla energialähteillä, hukkalämmöillä, lämpöpumpuilla, sähkökattiloilla sekä varastointiratkaisuilla. Kaukolämmön päästöintensiteetti on laskenut olennaisesti, ja kehitys jatkuu edelleen.

Kun hallituksen esityksessä rakennetaan velvoitteita ja vaikutusarvioita vanhentuneeseen päästöjakaumaan perustuen, syntyy riski, että sääntely ohjaa investointeja tavalla, joka ei ole teknologianeutraali eikä tunnista jo toteutunutta ja käynnissä olevaa päästövähennystyötä.

Paikallisvoima ry korostaa, että jatkovalmistelussa ja lain toimeenpanossa on välttämätöntä päivittää tietopohja vastaamaan nykyistä energiajärjestelmää, esimerkiksi hyödyntämällä tuoreempia tilastoja ja Energiaviraston, Tilastokeskuksen sekä alan toimijoiden ajantasaista dataa.

Aurinkoenergiaa koskevat velvoitteet:

Paikallisvoima ry pitää myönteisenä, että aurinkoenergian hyödyntämismahdollisuuksia muissa kuin asuinrakennuksissa edistetään.

Samanaikaisesti Paikallisvoima ry korostaa, että aurinkoenergiaa koskevien velvoitteiden tulee:

- perustua teknologianeutraaliuden periaatteeseen,
- huomioida rakennusten liittäminen vähäpäästöisiin kaukolämpö- ja sähköjärjestelmiin
- tarkastella ratkaisuja energiajärjestelmän kokonaisuuden näkökulmasta, ei yksittäisen teknologian edistämisenä irrallaan muista vähäpäästöisistä vaihtoehdoista.

Erityisesti kaukolämpöverkkoon liitetyt rakennukset voivat jo nykyisellään olla osa erittäin vähäpäästöistä energiajärjestelmää, jossa päästövähennykset toteutetaan tehokkaasti tuotannon puolella. Tällaisissa tapauksissa aurinkoenergalaitteistojen käyttöönoton ilmastohyöty voi olla rajallinen suhteessa kustannuksiin, mikä korostaa esityksessäkin mainittujen taloudellisten, teknisten ja toiminnallisten poikkeamisperusteiden merkitystä.

Paikallisvoima ry pitää tärkeänä, että aurinkoenergiaa koskevaa sääntelyä sovelletaan joustavasti ja että poikkeamismahdollisuudet ovat aidosti käytettävissä tilanteissa, joissa:

- rakennus on jo liitetty vähäpäästöiseen kaukolämpöjärjestelmään,
- aurinkoenergian lisähyöty jää vähäiseksi suhteessa investointikustannuksiin
- rakennuksen tekniset ominaisuudet tai käyttö rajoittavat tarkoituksenmukaista käyttöönottoa.

Esityksen vaikutukset primäärienergiantuotannolle, päästöjen ja maankäytön vähenemiselle

Hallituksen esityksessä esitetään, että ehdotettu sääntely vähentäisi tarvetta primäärienergiantuotannolle ja sitä kautta fossiilisten polttoaineiden, biomassan ja turpeen käyttöä sekä rakennuskannasta aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä. Paikallisvoima ry katsoo, että tämä vaikutusarvio ei ole Suomen energiajärjestelmässä sellaisenaan yleispätevä. Suomessa rakennusten

energiankäytön päästöt määräytyvät yhä vähemmän energiankulutuksen määrän ja yhä enemmän energiantuotannon rakenteen perusteella. Erityisesti kaukolämmön osalta päästövähennykset ovat viime vuosina toteutuneet ennen kaikkea tuotantorakenteen nopean muutoksen kautta, kun fossiilisia polttoaineita on järjestelmällisesti korvattu uusiutuvilla energialähteillä, hukkalämpöjen hyödyntämisellä, lämpöpumppuratkaisuilla ja sähköistymisellä. Tästä syystä rakennuskohtaisiin toimenpiteisiin perustuva oletus, jonka mukaan energiatehokkuuden parantaminen tai paikan päällä tuotettu aurinkoenergia automaattisesti vähentäisi fossiilisen primäärienergian tarvetta, ei Suomen olosuhteissa ole yleispätevä.

Aurinkoenergian lisääminen muissa kuin asuinrakennuksissa ei myöskään Suomessa suoraviivaisesti syrjäytä fossiilista energiantuotantoa. Aurinkosähkön tuotanto painottuu kesäaikaan, kun taas rakennusten lämmitysenergian tarve on suurimmillaan talvikaudella. Näin ollen aurinkoenergian lisäys voi käytännössä syrjäyttää jo valmiiksi vähäpäästöistä sähkö tai lämmöntuotantoa tai lisätä ajoittaista ylituotantoa, ilman että sillä saavutetaan vastaavaa nettovaikutusta kasvihuonekaasupäästöihin. Ilmastohyöty riippuu siitä, mitä tuotantoa aurinkoenergia tosiasiallisesti korvaa, eikä tätä arvioida esityksessä riittävällä tarkkuudella.

Myöskään primäärienergian käytön vähenemistä ei Suomen energiajärjestelmässä voida sellaisenaan rinnastaa ilmastohyötyihin. Suomessa sähköntuotanto on jo pitkälti hiilidioksidivapaata, ja kaukolämpöjärjestelmä on nopeasti vähäpäästöistymässä. Tässä tilanteessa primäärienergian määrän väheneminen ei ole suoraan verrannollinen päästövähennykseen, vaan ratkaisevaa on tuotannon päästöintensiteetti ja järjestelmän kokonaisuoptimointi.

Esityksessä esitetty arvio hajautuvan energiantuotannon myönteisistä maankäyttö- ja luonnonelinympäristövaikutuksista ei myöskään ole yksiselitteinen Suomen olosuhteissa. Paikan päällä tapahtuva energiantuotanto ei poista tarvetta energia ja siirtoverkoille, säätö- ja varastointikapasiteetille eikä keskitetylle tuotantoinfrastruktuurille. Hajautettu tuotanto voi joissakin tapauksissa jopa lisätä järjestelmän monimutkaisuutta ja investointitarpeita, jolloin vaikutukset maankäyttöön ja luonnonympäristöihin ovat tapauskohtaisia eikä niitä voida yleisesti pitää myönteisinä.

Paikallisvoima ry katsoo, että esityksen vaikutusarviot perustuvat tältä osin yleistäviin oletuksiin eivätkä riittävästi huomioi Suomen jo pitkälle vähäpäästöistä sähkö- ja lämpöjärjestelmää. Rakennusten energiatehokkuuden ja aurinkoenergian edistämistä tulee tarkastella energiajärjestelmän kokonaisuuden ja teknologianeutraaliuden näkökulmasta, jotta sääntely kohdistuu aidosti päästövähennyksiä tuottaviin toimiin eikä heikennä kustannustehokasta ja järjestelmätasoisista energiamurrosta.

Saari Annukka
Paikallisvoima ry